

Slovenski čebelar in sadjerejec.

Glasilo čebelarskega in sadjerejskega društva
za Kranjsko.

—

*Izloja vsaki mesec enkrat in se pošilja udom brezplačno; neudom za 1 glđ. 30 kr. na leto.
Inserati in priloge računijo se po najnižji ceni. — Letnina za ude znaša samo 1 glđ.*

Obseg: Dr. Janez Dzierdzon, katoliški župnik v Karlsmarktu v Šleziji. — Zimsko življenje čebel. — Čebelarjev koledar za mesca januar in februar. — Prid obrezovanja dreves pri presajenji. — Sadjerejev koledar za mesca januar in februar. — Naši dopisi. — Gospodarske raznoterosti. — I. Imenik. — Inserati.

Dr. Janez Dzierdzon,

katoliški župnik v Karlemarktu v Šleziji.

Pretečeni ali drugi letnik Slovenskega čebelarja in sadjerejca prinašal je svojim bralcem životopis slavnega kranjskega čebelarja Antona Janša, kateremu je pretečeno leto mesca avgusta slavno čebelarsko in sadjerejsko društvo za Kranjsko priredilo zasluženost slavnost in mu vzdalo ter postavilo v njegovem rojstnem kraju (rojstni hiši) spominjsko ploščo. Letošnji letnik naj pa naše p. n. naročnike seznani z životopisom slavnoznanega čebelarja, da smem reči umetnika in mojstra v čebeloreji, katoliškega župnika doktorja Janeza Dzierdzon. Da bodo pa te životopisne črtice vsacega p. n. bralca toliko bolj zanimale, bodi povedano, da kar bode navedenega o njegovih iznajdbah ter od njegovih opazovanj, da so to večinoma njegove lastne besede in kar se njegovega življenja tiče je vse sam sestavil ter prepuštil nekemu nemškemu čebelarskemu društvu, da je ono smelo to natisniti, od kodar je tudi to vzeto in predstavljeno. Tu tedaj naj sledi spis njegovega življenja in delovanja, opazovanj in iznajdeb, vsled katerih se on sme po vsej pravici imenovati preosnovatelj stare, ter vstvaritelj nove umnejše čebeloreje.

Dr. Janez Dzierdzon je bil rojen 16. januarja 1811 v Lovkowitzu pri Kreuzburgu v zgornji Šleziji. Tamkaj imeli so njegovi stariši Simon in Marija majhno kmetijsko posestvo. Naš Janezek imel je že v mladosti veliko veselje do prirode ali nature. Že kot mali deček pečal se je rad z cvetličarjijo, sadjerejo in še drugimi takimi rečmi. Čez vse ga je pa veselilo in zanimalo opazovanje in odreja čebel, kajti njegov oče bil je čebelar in je imel nekoliko panjev čebel. Njegovi panjovi bili so préej iz debel izdobljeni in ne iz desk skupaj zbiti. Po letu popoldne, ko je iz šole domov prišel, obiskoval je namreč ljudsko šolo domače vasi, šel je le redko kedaj k igri, kjer so njegovi součenci igrali, marveč šel je rajše in pogosto v očetov vrt, kjer se je pri čebelnjaku vstavil in se tako kratkočasil.

Janezek je zgodaj že pokazal svojo bistroumnost in dober verski čut, zato ga njegov oče ni pridržal doma pri poljedelstvu, temveč je skrbel, da si njegov sin pridobi višjih znanosti. On pošlje dečka, ko je domačo šolo dovršil, na mestno šolo v Pitschen. Tudi tukaj je Janezek pokazal, da mu je šola pri sreči. Bil je zelo priden in je dobro napredoval. To mu je tudi ljubezen svojih učiteljev naklonilo. Leta 1822 pridobil si je že toliko učenosti, da je zamogel v Matijev gimnazij v Breslavu vstopiti. Tu dovršil je srednje šole s prav dobrim uspehom. V letih 1830 do 1834 bil je dijak visoke šole (univerze) v Breslavu. Pri vedno pridnem učenju po šolah pa tudi ni pozabil in opustil svojega napredovanja v čebeloreji.

V počitnicah, ktere je vedno v očetovej hiši preživel, obračal je vso skrb na očetove panjove, katere so mu oče kmalu prepustili v lastno oskrbovanje. Pa ne le samo v počitnicah, temveč tudi v šolah je proste ure le v to obračal, kako bi čebeloreji k napredku pripomogel. Jako ga je oveselilo, če je kje kaj tiskanega ali pisanega o čebelah mogel dobiti. To je prebiral in se potem tudi večkrat poskusil v teh zadevah dejansko prepričati. Tako dovršil je vedno učeč se šolskih predmetov in ob enem čebeloreje visoke šole, bogoslovski oddelek ali lemonat.

(Dalje prihodnjič.)

— x —

Zimsko življenje čebel.

Dandanes je dvojnato a zelo različno, da celo jedno drugemu ravno nasprotno mnenje o življenju bučel po zimi. Ti mnenji dobite se pri priprostih čebelarjih ne redkokedaj. So čebelarji ali sploh ljudje, ki mislijo in trdijo, da čebele po zimi spé, in da v tem mrzlem letnem času prav nikakoršne hrane ne použijejo. Nasprotno so pa še drugi čebelarji, ki menijo in tudi trdijo, da se morajo čebele, kakor vsaka druga domača žival na gotove čase krmiti. Ti trditvi ste obedve napačni. Če tudi delavnost čebel pri nastopu mrzlega letnega časa videzno in precej pojema, in da pri žrelu panjevem nastavljeno uho v ostrej zimi tudi od še tako mnogoštevilnega in močnega panju ne sliši nikakoršnega glasu, to še ni nikakoršno znamenje, da prebivalci dotičnega panju spé, ter da čakajo, da jih topli solnčni žarek zopet prebudi in oživi; kar se pri čebelah sorodnih: čmrljih, osah, muhah itd. dobi. Če postavim dobimo po zimi v nezakurjeni sobi med deskami ali tramom skrito muho, mislili bomo, da je mrtva. Ako jo pa prenesemo v toplo izbo ali pa na solnce, začela se bo čez nekoliko časa gibati, ter počasi tako živa postane, kot bi še nikoli ne bila spala, a vendar zamore v takem otrpjenem stanu prav dobro pol leta ali pa še dalje časa prebiti, brez da bi se kaj ganila ali pa kaj užila.

Pri čebeli pa ni tako; ona je vsak trenutek po zimi prebujena, kakor po leti, ona pa tudi vé, kako da dovoljno toploto v panju pridrží, kajti ona vedno v večih družbah živi, da tako gibičnost njenih udov ne opusti, zaradi tega mora pa vedno hrano vživati. Prebavanje povžite hrane pa pouzročuje toploto, kolikor jej je treba. To se godi tudi v najhujši zimi. Pri najhujšem mrazu je v središču čebel (kepe) vedno 20 stopinj C. toplote; nikdar ni manj mnogokrat pa še več. Tolikšna toplota ugaja tudi najbolj mehkužnemu in razvajanemu človeku.

Tolikšne toplote pa posamezna mala živali a ktera v stanovanje ima le tanke stene iz lesa ali slame, in vrh tega še mrazu razpostavljeno, sama narediti, pač pa

v družbi s tovarišicami. V komaj jeden kubični decimeter velikej kepi sedi život pri životu tesno jeden pri drugem, blizu dvajset tisoč čebel, vsaka živa, med vživajoč in ga prebavljajoč, vse v skupnem, združenem in neprestanem, če tudi v prav počasnem gibanji, varne vsled toplih voščenih poslopij in vsled trupel onih sestic, ki na površji kepe sede. Te, ki na površji sede, počasi otrpnejo, pa odpasti ne morejo, ker noge s kaveljci tudi v nezavestnem položaji na truplih znotraj sedečih obvisé. Zunanje čebele dobe pa tudi namestnice, ki mesto prejšnjih površje zasedejo, in prejšnje bolj k središču zlezejo, kjer je bolj toplo, da se ogrejejo in okrepčajo.

Hrano pa to tako stisnjeno ljudstvo prav priprosto in prav po bratovsko med sabo vživa. Oni med, ki je na spodnjem koncu satovja, se vsled mraza vstrdi, ter v takem stanju ni za vživanje. Ogreti se mora, da bolj mehak in tekoč postane, kajti tacega zamorejo čebele vživati. To godi se tudi v panju. One čebele, ki zgoraj sedé, kjer vzdigajoča se toplota vso krmo ali živež še tekoče ohrani, srkajo iz piskreev med in pomolé napolnjeni rilček svojim nižje sedečim sestricam. Te prevzamejo ono hrano, ktere je pa več, kot za njih potrebo. Preostanek podajo zopet naprej. To godi se toliko časa, da je vsa množica dovolj dobila in je sita. V krmenje srednjemočnega ljudstva z 20.000 čebelami potradi se pozimski dan okrog 25 do 30 gramov medu.

Če je pa mraz bolj občutljiv, ali pa če ima panj razpoke, skozi katere čebelna toplota iz njega odhaja, takrat morajo čebele tolikanj več medu vživati, da z obilnejim prebavljenjem tolikanj več toplote naredé. Če je pa hudo mraz, takrat se pa sliši iz panju nekaki bučenju podobni glas, ki pa le od preobilnega prebavljenja izvira. Ko bi pa to dalje časa trajalo, poginilo bi ljudstvo v panju.

Še neko drugo posebnost dobimo pri teh živalih, kar pri drugi nobeni ne. Glejte, tolikšna kepa čebelic se drži druga druge in vse lepo v složnosti vživajo med. Znano pa je, da od vsake vžite jedi nekoliko ostane, kar pa se mora gotovim potom iz telesa odstraniti. Tudi pri čebelah je tako, toda ne vedno pravilno. Veliko tisuč skupaj sedečih in stiskajočih se čebelic morajo svojo nesnago toliko časa v sebi pridrževati, kakor dolgo so v zimskem zaporu, kajti če bi tega ne bilo, onesnažile bi jedna drugo. Priroda že jim je vkazala, da morajo svojo potrebo takrat še le opraviti, ko jim lep in gorak solnčni dan dopusti, da iz panju izlete in se zunaj na prostem očistijo, drugače morajo pa svojo potrebo pridrževati. — Ker pa vsaka jed nekoliko ostankov za sabo popusti, je razvidno, kako škodljivo je čebelam preobilno vživanje, ktero pa mora biti ob hudem mrazu in v slabih razpokanih panjovih, če so slabo obvarovani in malo ali pa nič ogrnjeni, ter če zima dolgo traja. Čebelina trupa napolnijo se v takih slučajih z blatom, katerega pa nič več pridrževati ne morejo, ter ga še pred časom morajo oddati iz sebe, kar pa potem bolezen — grižo — pouzroči. To bolezen pouzroči tudi slab in malovreden živež, ki le malo redilnih, a mnogo slabih tvarin, ki po prebavljenji nepoužite ostanejo, v sebi ima.

Matica ostane ves ta čas mirno v središči ljudstva in od srede septembra do srede januarja nikakoršne zalege ne dela, ker v tem času imajo čebele same sè sabo dovolj opraviti in se ne morejo pečati z odgojo mladih bučel. Ko pa solnce na nebu začne vedno višje prihajati in z njim vedno toplejši dnevi, kar se navadno konec januarja ali februarja zgodi. V takih dnevih čebele pridno izletavajo, da se očedijo. Zdaj se tudi prične z odrejo mladih bučel. V začetku marca dobé se že skoro v vsih boljših panjovih veliko zalege.

Iz tu navedenega pozimskega življenja bučel je razvidno, da je redno pitanje ali krmenje bučel po zimi nemogoče. Ako to delamo, razpršili bomo čebele po panju, vsled česar bi jih mnogo od mraza poginilo. Čebele bi tudi, če bi se v zimskem počitku motile, več hrane povžile in si tako več nesnage v svojem životu nakupičile; tudi bi pri večkratnem odpiranju veliko toplote iz panju izginilo.

Marljive buče se že pomladi in poletu za zimo oskrbe. One vedno in pridno donšajo medu, ter ga shranjujejo v zgornjih piskreih. Tu ga lepo s tankim voščenim pokrovcem pokrijejo ter stim pokvarjenja obvarujejo. Zakaj ga pa ravno v zgornje piskrice napred nanosijo, bilo je spredaj povedano, namreč zato, da po zimi, ko toplota vedno k vrhu vstaja, vedno tekoč ter tako pripravljen za vživanje ostane. Le takrat, ko leto vsled neugodnega vremena čebelam ne da prilike, dovolj hrane si nabrati, naj jim človek pomore s pravilno pravim pokladanjem; to naj se pa zgodi že v jeseni, ko še čebele izletavajo in jim položeno sladčico, bodi si že med ali sladkorna voda ali sploh kaka druga cukrena tekočina, zamorejo še dobro prirediti in v piskrice zadeliti. Tudi pomladi, ko toplo solnce čebelam zopet pusti izletavati, naj se onim panjem, katerih hrana že pojema, pametno in pravilno poklada, dokler si same potrebne hrane preskrbeti ne morejo.

Da bi kedo čebele po zimi v zakurjene prostore postavil, je pa zopet napačno, ker čebele tega ne morejo pretrpeti in prenesti. Toplota bi jih izvabila, da bi izletele, kar se pa mora zaradi mraza, ki zunaj svojo moč izvršuje, zabranjevati, kar bi pa zopet le slabe nasledke imelo. Če jim pa le pustiš v zaprti sobi izleteti, bi se jih mnogo na oknih pobilo. Bolj pametno je čebele v temen, suh in hladen prostor postaviti, kjer ne zmrzuje, a toplota vendar ne stopa veliko nad zmrzlino ali 0. To obvaruje čebele pred jako škodljivo pa vedno spreminjajočo toploto ali mrazom. Kaj tacega se tudi lahko doseže, če se čebele v čebelnjaku pusté, pa dobro zadelejo in ogrnejo, da na toplem ostanejo. Tu imajo čebele priložnost v lepih in toplih zimskih dnevih, da izlete in se osnažijo.

F.

**

Čebelarjev koledar za mesca januar in februar.

Primerno oskrbovanje čebel v tem pustem času čebelam mnogo koristi. Čebelar naj svoje živalice varuje mraza, bodi si, da jih postavi v temno, mirno in ne premrzlo shrambo, ali pa da jih dobro sè slamo, suhim mahom, žaganjem itd. odene. Priporoča se za to drobno presejan pesek, ker skozi njega miši ne morejo riti. Ako sneg zemljo pokrije, naj se pred čebelnjak nastavijo deske, da se v panjove preveč ne blišči, ali da sneg žrel ne zamete. Tudi se lahko zgodi, da mrtve čebele pred žrelom, ali kaka mel ali tudi led žrelo popolno zamaše. Čebelar naj se o tem večkrat prepriča. Žrelo naj bode vedno do 3 cm v širjavi odprto, da čebelam ne manjka zraka.

Dalje naj se čebele obvarujejo vsakega motenja. Čem hujši je mraz, toliko bolj skrbno naj se čuvajo motenja. — Miši, žolne, senice in mačke večkrat rade obiskujejo čebelnjake in tam pogosto veliko škode naredijo.

Če je ugodno vreme, in so lepe solnčne in ne vetrovne poldanske ure sè 6—8 ° R. toplote v senci, takrat naj se čebele izvabijo k očistilnem izletu. Tudi,

če je sneg po zemlji, se to lahko zgodi, da le ni na novo padel, ali pa če na bližnjih plotovih in strehah ni snega. Pred čebelnjakom pokrije se sneg ali tla z deskami, slamo ali steljo. Ko se tako bliščoba odstrani, dihne se pri žrelu v panj ali pa se notri brizgne tople medene vode; tudi 2 do 3 minute zaprto žrelo in lahko trkanje na panj dobro učini. Če pa čebele nimajo potrebe v izlet, naj počivajo. Oni panjovi, ki so v shrambah, naj se prinesejo v čebelnjak, kjer so po letu stali. Zvečer naj se nazaj nesejo. Taki ugodni dnevi so tudi pripravi za pregledovanje in pravočasno dopolnitev v panju, kakor za čiščenje mrtvih čebel, smeti in plesnevihi satov. Če živalicam hrane manjka, naj se jim doda v satovih, ali pa naj se v prazne satove dene mlačni, stopljeni pa komaj tekoči sladkor, k temu naj se pridene na vsak liter en gram salicyl-kislina. Pri panjovih, ki se zgoraj odprejo ali vsaj veho imajo, se dene na odprto veho gostega ali kristaliziranega medu, kateremu se drobno stolčeni rumeni sladkor pridene. Sladkorna moka z prav gosto tekočim medom zmešana v testo je dobra krma v sili. Voha se odpre, na to se povezne kozarec s takim testom. Ko je eden prazen, dene se drugi; le dobro se mora okrog zamašiti, da toplota iz panju ne more odhajati.

Če je pa zima neugodna, naj se panjovi v tople sobe prinesejo, tamkaj puste, da se čebele ocedijo in potem se jim po mogočnosti pomaga. To se mora tudi takrat narediti, če se na trkanje ob panj dobi le zategnjeno psikanje ali pa ni nobenega glasu. V takem slučaju so čebele že precej otrpnele. Te se lahko še ožive, če že niso zmrznile. Prenesejo se v toplo izbo tamkaj z gorko medeno vodo pokrope.

To velja tudi večinoma za mesec februar. Če je v januarja očiščenje izostalo, naj se v februarju ne opusti.

Močnejši panjovi začno že v februarju zalego delati. Če se jim tega ubraniti ne more, naj se jim vsaj vsak pripomoček odtegne, ker jim je istočasna zalega le na škodo.

Ta mesec naj se ogleda shranjeno satovje, če ni od moljev ali miši objedeno, če je potrebno, požveplaj ga v zaboju. Popravljaj staro čebelarsko orodje in panjove, ter skrbi za nove. Če kupiš čebele v tvojem kraju, stori to, predno prvokrat izlete. Iz najmanj četrt ure oddaljenih, jih smeš vsaki čas prenesti, ali na saneh prepeljati. Ne boj se, da se ti pri prepeljavi čebele, ki so že popred letele, ocedijo, ter tako panj in satovje pokvarijo.

Misliš li nov čebelnjak delati, poišči si sedaj pripraven, severnega in zahodnega vetra obvarovan prostor in pripravljaj potrebni les in drugo zanj.

Prid obrezovanja dreves pri presajenji.

Da se morajo porezati korenine sadnih dreves pred presajenjem, v tem so vsi skušeni sadjerejci enih misli; drugače je, kar se tiče porezanja vrhov. Nekteri jih porežejo pred presažo, drugi pa še le čez leto po presajenji, kar se je zadnji čas posebno priporočalo.

Razsoditi, za katero obrezovanje se je odločiti, treba je vediti poprej kakošen namen ima obrezovanje dreves. Namen drevesnega obrezovanja je doseči močnejše veje, ki rastejo naravnost navzgor, in doseči pri drevesu lep reden vrh.

Da se presajeno drevesce dobro zaraste, treba je med drugimi pogoji življenja tudi tega, da imajo korenine pravo razmero z nadzemskimi deli drevesa. Da to lažje razumite, mislite si veliko močno drevo, ki se ima izkopati in presaditi na drugo mesto. Drevo izgubi pri izkopanju deloma svoje korenine in ne more rasti po presajenji, če se mu ne poreže tudi vrh, ker ostale korenine ne morejo rediti vrha, kateri je ostal enako velik, kakor pred presajenjem. Če se pa veje pametno porežejo in prinesejo v pravo razmero s koreninami, se smejo presajati z dobrim uspehom že odrasčena drevesa. Pri navadnih drevescih, kakor se presajajo, so razmere med koreninami in vrhom večidel zelo enake, in drevo raste tudi, če se mu vrh ne poreže, raste slabeje in večkrat je to vzrok, da se drevo ne prime in se posuši. Da po vrhu neporezana drevesca hitreje poganjajo, to je naravno, ker zgornji popki so boljše razviti, kot spodnji, če pa začne drevesce spomladi poganjati, to še ni dokaz da se je prijelo, ker popki po vrhu spomladi ne dobivajo pri presajenem drevesu svojega živeža od korenin iz tal, temveč iz soka, ki je še v drevesu od preteklega leta. Lep dokaz temu je, da drevesa posekana pozno v jeseni ali po zimi, spomladi začnejo poganjati, če tudi nimajo ne korenin in niso v nobeni zvezi z zemljo, kar more viditi prav lahko večkrat vsakdo.

Drevesa, ki pri presajenji po vrhu niso porezana, poganjajo prvo leto mnogo novih vejic, ktere se redijo prvo leto iz soka, ki je v drevesu ostal še od jeseni, drugo leto pa takemu drevesu njegove korenine, ki se še niso zarastle v razmeri z vrhom, ne morejo donášati dovolj hrane za vse vejice, drevo začne hirati in se nazadnje posuši.

Popolnoma zraščena drevesa z mnogimi močnimi koreninicami se po presajenji prav lepo zarastejo, če se jim vrh ne poreže, pa samo takrat, ko se vzamejo iz prvega stališča tako skrbljivo, da se jim ni odtrgala ali poškodovala skoraj nobena koreninica; to pa še ne dokaže, da bi ne hasnilo drevescu, če se mu poreže pri presaji tudi vrh. Vzrok zakaj bi se drevesa po vrhu ne obrezavala, bil bi, da se s porezanjem naredi drevesu mnogo ran, po katerih sok iztaka in se posuši, toraj taka drevesa marsikrat v resnici ne morejo rasti in se posušé; temu pak se prav lahko pomaga, zamažejo se drevesove rane z drevesnim voskom, in rane ne škodujejo nič več. To je priporočati posebno pri sadnih drevesih s koščicami (črešnje, slive, marelice, breskve itd.) in pri hruškah. S tem se odpravi edina resnična škoda obrezovanja dreves pred presajevanjem, kar se tiče rastenja. Kar pa se tiče obrezovanja dreves po vrhu v pravi razmeri s koreninami, poganjalo bo močnejše vejice, ker poganja jih samo toliko, kolikor jih more rediti; obrezano drevesce bo imelo prvo leto veliko močnejše vejice, kakor neobrezano, ker mu ni treba rediti jih toliko kakor neobrezanemu. Kakor skušnje kažejo, rastejo neobrezana drevesa pogostoma prav zanikrno, razvijajo se le nekoliko zgornji popki, ki imajo donášati sadja, ker pa nimajo dovolj hrane, zaostanejo tudi ti. Pri presajenji se mora gledati prvo leto posebno na to, da dobi drevo dobrega lesa. Ves sok se toraj porabi tu v razvoj sadonosnih mladik, kar pa pri taci drevesih nima nobene veljave. Sadja tako ne morejo prvo leto donášati, rastenje drugih lesenih mladik pa zaostane, toraj se tako rekoč ves sok nepotrebno raztrosi. (Nizka drevesca so izvzeta iz vzrokov, o katerih tu govoriti ni prostora, ne časa.)

Pravijo pak, da bo po vrhu neobrezano drevesce v rastenji prihitelo toliko v drugem letu ko se obreže, kolikor je zaostalo prvo leto po presajenji. To je resnica pri drevesu, ki si je napravilo pravih korenin in ki se potem obreže pravilno, ker

se mu odvzame mnogo vejic, ki bi imele rediti, poganjajo nove toliko krepkejše. Tako drevesce pravilno obrezati, pak je treba več vednosti, kakor pri drevescu pred presajenjem ali vsaj po presajenji, preden začne drevesce poganjati. Gledati je treba, da se reže pri popkih, ki so zaostali pretečeno leto, ne pa pri popkih, ki poganjajo listje in cvetje, ker taki popki ne delajo lesa in rasteenje zaostalo je na ta način vsaj za celo leto.

Tisti, ki priporočajo presajati drevesa brez obrezovanja po vrhu, pravijo, da dobi drevesce po tem načinu lepši vrh. Da se pa pri sadnem drevesu vrh pravilno in lepo razvije, na to se ne gleda samo zavoljo lepote, temveč tudi zavoljo rodovitnosti, ker na rodovitnost drevesa ima veliko vpliva, kako so veje razraščene. Kakor začne drevesce rasti, mora sadjerejec toraj gledati, da se vrh lepo razraste, mladike ki rastejo prav, naj se puste, vse druge pa porežejo. Zato je tudi treba gledati pri obrezovanji pred presajenjem, da se poreže drevesce tako, da pridejo popki, ki imajo poganjati v pripravno stanje. Pri tem obrezovanji pak se mnogo-krat zgodi, da popki pod rano, ktera se je naredila drevescu s porezanjem, ne rastejo, akoravno so bili odločeni za novo vejico, namesto njih pa požene popek, ki ni na pravem mestu, in naredi vrh nepravilen. Temu se pomaga tudi, če se drevesce poreže še le drugo leto po presajenji, ker z gotovostjo se sme pričakovati, da bodo vsi popki poganjali, ki so zaostali preteklo leto; pri tem pak se ne sme pozabiti, da se reže pri tem v dve let stari les in so rane tem bolj nevarne. Če se rane ne zamažejo z drevesnim voskom, ne raste zgornji popek ravno tako gotovo ne, kakor pri drevescu porezanem pred presajenjem, če se pa rane zamažejo, bodo rastla tudi pred presajenjem obrezana drevesca.

Če se gleda na vse do sedaj rečeno, sledi, da:

1. Pred presajenjem obrezana drevesca pri enakih razmerah boljše rastejo, kakor neobrezana, ker so pri prvih korenine v pravi razmeri z vrhom.

2. Raščenje obrezanih dreves je prvo leto veliko močnejše; drevesce pak, ki je pravilno porezano prvo leto po presajenji, more drugo leto nadomestiti v prvem letu zamujeno; to se pa zgodi samo takrat, če se je drevesce v resnici pravilno obrezalo, kar se le redko pripeti; in

3. Lepi vrh se da došči z obrezovanjem pred presajenjem ravno tako lahko, kakor z obrezovanjem prvo leto po presajenji.

V obče pak se more še opomniti, da nismo vstani vsak način izreje poskušati za vesoljno veljavo pri vsakem drevesu, in da se ne sme pripisovati vsaki čas boljše ali slabše rasteenje obrezovanju, ker je še mnogo drugih vzrokov, iz katerih more rasti presajeno drevesce boljše in hitreje, ali pa zanikernejše in počasneje. Skušinje so pokazale, da enako močna drevesca presajena v enako zemljo po ravno tistem načinu ne rastejo enako, ter se razvija eno veliko boljše, kakor drugo.

„Slov. Gospodar.“

Sadjerejcev koledar za mesca januar in februar.

Ta dva mesca še večinoma pritiska mrzla zima, a vender tudi v tem času vrtnar ali sadjerejec ne sme rok navskriž držati, temveč mora opravljati dela, ki se v tem času storiti dajo. Sadjerejec naj ogleda ob ugodnem vremenu svoje staro

drevje na vrtu. Tamkaj dobil bo dovolj dela. Drevje, ki ima sem in tja kako suho ali od snega zlomljeno vejo, je treba to odstraniti in je osnažiti. Hrapav lub ali skorja naj se sè strguljo ali z zato narejenimi krtačami ostrže; mah naj se odstrani in ostrgano ter osnaženo deblo z apnom namaže, da pogine zalega mrčesev, ki je še v razpokah hrapavega lubja ostala. Kdor misli pomladi kaj cepiti, nabere in pripravi naj že ta čas cepiče ali trakove, kajti v tem času še nimajo čisto nič mozga in še popolno spe, zato pa tudi shranjeni v hladni kleti v prst zakopani, dalje časa ostanejo kot pa oni, ki se še konec marca ali še pozneje pripravijo. V prst se pa morajo zato zakopati, da se ne posuše, ali pa da popkov ne poženejo. Kdor ima živo mejo zasajeno, naj gre jo obrezat, tako je tudi za špalir obrezovati ugoden čas. Če se pri obrezovanji ali ostrganji drevesu kaka rana naredi, katera bi utegnila drevesu škodovati, naj se z voskom zamaže. Koli, ki se bodo prihodnjo pomlad za privezovanje dreves potrebovali, naj se sedaj pripravijo. Sadjerejsko orodje, kar je skrhanega, naj se nabrusi in pripravi. Gosenična gnjezda po drevesih naj se odpravijo. Dobro je tudi zemljo okoli dreves okopati, ako vreme dopusti.

F.

Naši dopisi.

Od sv. Antona v slov. Goricah na Štajerskem. Ljubi slovenski Čebelar, blagovoli nektare črtice od nepoznatnega in daljnega uda, oziroma naročnika tega velenjenega in prekoristnega lista sprejeti.

Letos v vigredi (pomladi) se je skoro vsak čebelar pri nas veselil ugodne letine za čebele, toda deževno in neugodno vreme v sredi maja je dober up premedlo. Le dober čebelar, kateri si je znal sam pomoči, je še shajal, a oni ne, kateri med čebelo in oso razločka ne najde, zraven pa vso skrb čebelam prepušča in hasek le od dobre letine pri čebelah računi.

Hvala Bogu, da sem zadel na ta dober in podučljiv list, kateri mi v raznih prilikah dober svet daje, in ker tega lista dovolj ne morem doma pohvaliti, naj se tukaj to javno zgodi.

Strd ali med so letos pri nas kilo po 24—26 kr. plačevali.

Andraš Verčič.

Gospodarske raznoterosti.

* **Pomoč zoper gosenice.** Da gosenice na sadno drevje ne lezejo in se na njem ne razširjajo, se sledeče nasvetuje: Vzemi pol kile klorovega apna, to zmešaj z pol kile mašobe. Iz te zmesi narédi dolge štručice ali valjarčke in jih ovij s tuljami ali otri ter take potem okrog debela povij in pritrdi. Gosenice na vejah v kratkem času iz drevesa popadajo in nobena več po debelu na drevo ne leze. Tudi metulji se takih dreves ogibajo.

* **Stari orehi.** Na polotoku Krim, na južnem Ruskem, je več orehovitih dreves, katerih starost se čez 1000 let cení. Pri tartarski vasi Parthenit stoji

oreh, katerega deblo na okrog 20 čevljev meri. V dolini Baidar pri Balaklavi je tudi jeden tak velikan, kateri vsako leto 70—80.000 tudi do 100.000 orehov obrodí. Ta pa ni lastnina jednega gospodarja, temveč petih družin, kateri si njegov pridelek dele.

* V severni Ameriki, posebno v državah Nova Anglija, Kanada in v obližji teh držav so vlani toliko jabolk pridelali, da ne vedo kam z njimi. Angleži, katerim se jabolka letos niso obnesla, bodo jih lahko tamkaj dobili, kot že večkrat popred. Amerikanci imajo upanje veliko tega blaga na Angleško odposlati. Želeti bi bilo, da bi se tudi naše sadje vsled nizke voznine skozi Trst na Angleško smelo vvažati. *)

—x—

I. Imenik

p. n. gg. udov, društva kateri so vplačali letnino za l. 1885.

Anton Ažman v Kranji,
Hofstetter, dekan v Postojni,
Karol Kotnik na Vrhniki,
I. Wucherer v Lescali,
Ivan Murnik, ces. svetnik in deželni
odbornik v Ljubljani,
Franc Šoklić v Lomu,
Jernej Janša v Moistrani,
Ignacij Vehar v Poljanah,
Anton Knez v Spodnji Šiški,
Ivan Gradišar, vrtnar na Igu,
Franjo Govekar, nadučitelj na Igu,
Janez Pavlin, Malo Naklo,
Jože Olifčič v Žapuzah,
Anton Pohar v Poljčah,
Gustin, trgovec v Metliki,
Fr. Boneelj, župnik v Dražgošah,
Ivan Modic, trgovec v Novivasi,
Anton Gruden v Retjah,
Matija Modic na Polici,
Anton Žnideršič na Premu,
Janez Matič v Mostah,
Edvard Pollak, dekan v Leskovcu,
Okr. učiteljska knjižnica v Krškem,
M. Benedek, pos. in žand. stražmešter.
Sv. Križ,
Franjo Tomažič, župan, Janeževobrdó,
Anton Zupan, kaplan v Reki,
Sl. knjižnica ljubljanskih bogoslovcev,
Luka Svetec, c. kr. notar v Litiji,

Janez Borštnik v Dolji,
Boštjan Leskovic v Spodnji Idriji,
Dr. J. Vošnjak v Ljubljani,
Primož Peterlin, župn. p. Železnike,
Nadoslav Potepan, župan, Zdolni Zemon,
Toma Kajdiž, župnik v Vodica, h,
Alojzij Hočevár v Želimljah,
Valentin Porenta v Pivnu,
Jernej Logonder v Pivnu,
Jože Markež na Jesenicah,
Ivan Šušteršič v Semiču,
Ivan Vrhovnik, kaplan v Naklim,
Matija Gabrejna, župan na Unei,
J. Svetina, učitelj v Šmariji,
Janez Dovič, župnik v Mirnipeči,
Tomaž Šušteršič v Kropi,
Lovro Mencinger, župnik na Golem,
Tomaž Tavčar v Škofjiloki,
Anton Ponikvar, župnik v Knežaku,
Ignacij Ključevšek, župnik v Spodnjem
Logu,
Dr. Jurij Sterbenc, župnik v Hrenovci,
Fran Gros, učitelj v Predosljah,
Gregor Jakelj, župnik v Rudniku,
Jos. Preša, župnik v Pečah,
Jos. Vrtačnik, župan, Sv. Križ,
Fr. Špendal, adm. v Teržiču,
Karol Hofer, župnik na Čatežu,
Adalbert Ribnikar, nadučitelj v Dol.
Logaten,

*) Upamo s časom vse doseči.

- Lorenc Rus v Št. Vidu,
 Martin Zarnik, učitelj v Ternovim,
 Anton Lenassi v Planini,
 Anton Kovšca v Planini,
 Bralno društvo v Poljanah,
 Janez Brence, kaplan v Starim trgu,
 Josip Poklukar, kaplan v Vačah,
 Matija Gerzin, duh. v Banjiloki,
 Franc Kastelic, pos. Rudolfovo,
 Fran Grebenec, Vel. Lašiče,
 Dr. J. Mencinger v Krškem,
 Martin Sajovic v Olšenk.,
 Janez Kuralt v Kranji,
 Lorenc Krištofič, župnik v Kovorji,
 Anton Šgur, župnik v Ložkem potoku,
 Anton Lepušič v Beljaku,
 J. Mesar, župnik v Boh. Bistrici,
 Lorenc Mali na Brodu,
 Fran Čebular, dekan na Opčinah,
 Ignacij Koren, Stariterg,
 Janez Mihelič v Sodeveah,
 Mat. Jeklar v Bledu,
 Josip Žnidaršič v Dobropolji,
 Janez Tomšič, živinozdravnik v Ilirski
 Bistrici,
 Martin Potočnik, učitelj na Sori,
 Florjan Zorko, župan v Družinskivasi,
 Jakop Porenta, kaplan pri Staricerkvi,
 Luka Knific, nadučitelj na Trati,
 Blaž Justin, župnik v Černimverhu,
 Josip Raktelj, nadučitelj v Ribnici,
 Janez Potočnik, župnik v Brezovu,
 Gregor Jensko, fuž. oskrbnik, Belapeč,
 Mihael Kotnik, duhoven v Vogljah,
 Ivan Bautan, nadučitelj, Dragatuš,
 Fr. Tršar na Vrhniku,
 Štefan Petkovšek, Bevke,
 Janez Virant, župnik v Podgradu,
 Franc Zmazek, župnik pri sv. Urbanu,
 (Štirska),
 Karol Papis v Logatecu,
 Matija Petrič, učitelj v Strugah,
 Martin Požar, nadučitelj v Knežaku,
 Janko Kutnar, učitelj v Žužemberku,
 J. Podboj, duhov. v Št. Petru,
 Lorenc Letnar, učitelj v Dobu,
 Matija Flaška, c. kr. žand. stražmešter
 v Kranjski gori,
 Anton Hajšek, dekan v Slov. Bistrici,
 (Štirska),
 Fran Rome, župnik v Čemšeniku,
 Anton Kupljen, c. kr. notar v Černomlju,
 Franc Klinar, učitelj pri sv. Vidu,
 Janez Lunder, duh. v Trnji,
 Lovrenc Arko, nadučitelj v Sodrašici,
 Josip Zelnik, kaplan na Igu,
 Kristjan Bratina, učitelj pri Sv. Luciji,
 Jakob Gostiša, učitelj na Ajdovici,
 Anton Krčon, župnik, Vavtavas,
 Janez Gliha, trgoce v Žužemberku,
 Alojzij Žitnik, posestnik v Grosupljam,
 Janez Bolta, kaplan na Fari,
 Ivan Poženel, nadučitelj na Unci,
 Rajmund Kalan, duh., Vrh,
 Matija Rant, učitelj na Premu,
 Matija Šmit v Selcah,
 Gustav Grossmann, učitelj v Št. Ivanu,
 Anton Petrič na Velkih Blokah,
 Josip Golja, vikar na Kamnem,
 Janez Renko, pos. na Premu,
 Josip Vrbič, pos. v Bistri,
 Josip Pavlin, c. kr. nadgozdinar v Ko-
 stanjevi,
 Dr. Jože Wurner, c. kr. polk. zdravnik
 v Kostanjevi,
 Jurij Zore, župnik na Krki,
 Šola v Rovtah,
 J. Ev. Borštnik, nadučitelj v Šmariji,
 Lorenc Aljančič, pos. v Bistrici,
 Fran Levstek v Črneah,
 Anton Ozimek, nadučitelj v Dolenjivasi,
 Jože Šifrar, pos. v Žabnici,
 Anton Žagar, trgoce na Brodu,
 Janez Švarcel v Prevojih,
 Fran Žnidaršič v Zdenskivasi,
 Ivan Sancin v Dolini pri Trstu,
 Anton Resman, trg. na Jesenicah,
 Anton Lukman v Sodrašici.

(Dalje v šte. 2.)